

**Az Országos Környezetvédelmi Tanács véleménye
egyres környezetvédelmi bírságok módosításáról szóló rendelet tervezetéről**

Az Országos Környezetvédelmi Tanács (a továbbiakban: Tanács) a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 44. § (2) bekezdés a) pontja alapján a hivatkozott jogszabály tervezetével kapcsolatban az alábbi véleményt adja:

1. A Tanács a szabályozási céllal alapvetően egyetért, azonban a lényegében jól definiált szabályozási cél a rendelet tervezetének [1] preambulum bekezdésében hiányosan és leszűkítve jelenik meg. Nem pusztán a „*környeztkárosító tevékenységek csökkentése*” kell, hogy legyen az elérendő cél, hanem a környezetveszélyeztető és környezetszennyező tevékenységek visszaszorítása is indokolt lenne. A környezet egyes elemeinek önmagában és egymással kölcsönhatásban álló környezeti rendszernek a védelme megköveteli, hogy a veszélyeztetés és a szennyezés is minimálisra szoruljon vissza.
2. A Tanács ezen tervezet kapcsán is jelzi, hogy pusztán a bírságtételek emelése az elérni kívánt cél megvalósításának csak az egyik eszköze. Ezen túlmenően – sok más mellett - a hatósági ellenőrzések gyakorisága, az adott környezethasználat korlátozása, felfüggesztése, illetve megtiltása is olyan közigazgatási eszköz, amely megfelelően szolgálhatja a környezet védelmével kapcsolatos cél(ok) érvényesítését. Másfelől viszont olyan eszközök alkalmazása is szükséges, amelyek környezethasználókat segítik, támogatják és ösztönzik a kibocsátáscsökkentő technológiai fejlesztésekre és azok bevezetésére. A bírság mértékének a megduplázása, vagy akár megtízszerezése – rövid távon – valószínűleg nem fogja szignifikánsan csökkenteni a szennyezőanyag kibocsátást, bár – a bírságbevételek növelése mellett – kétségtelenül képes orientálni a környezethasználók magatartását. Ennek korlátját azonban a környezethasználó által üzemeltetett létesítmény technológiai feltételei jelentik.
3. A Tanács ezen rendeletmódosítás kapcsán is jelzi, hogy különösen fontosnak tartaná a környezetvédelmi hatóságok személyi, tárgyi és szakmai képességeinek javítását, a velük szembeni bizalom növelését, a jogalkalmazói munka egységességének a biztosítását. A hatósági ellenőrzések fontosságát talán felesleges is hangsúlyozni, viszont célszerű lenne az ellenőrzések kapcsán a hatóság együttműködői szerepének a növelése. A hatósági munka bizalom erősítésének egyik módja, ha nem csupán büntető közhatalmat látják benne a környezethasználók, hanem a jogkövetést szolgáló, segítő cselekvést is.
4. A Tanács röviden utal arra, hogy a környezetvédelmi szabályozás nem egységes, nem kiszámítható alkalmazása torzíthatja a gazdasági versenyt. Emellett már jelenleg is van olyan jogi konstrukció is - miniszteri jóváhagyással megkötött, környezetvédelmi hatósági szerződés -, amely a hatósági szankcionálás eszközét kiválthatja, adott esetben a tervezet normaszövegben hivatkozott, ipari kibocsátási irányelvvel nem összeegyeztet-

hető módon. Ezzel összefüggésben átgondolandó a tervezet 1. § (2) bekezdésével megállapítani kívánt 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 26. § (4a) bekezdése, mert – szakmai véleményünk szerint – a bírságnak a jogsértés mértékéhez és nem pedig a jogsértő éves nettó árbevételéhez kell igazodnia.

5. A Tanács a környezetvédelmi bírságok kiszabása kapcsán egyetért azzal, hogy az eljáró hatóságok számára – a jogsértés gyakoriságára, nagyságára stb. tekintettel – legyen mérlegelési lehetősége. Ezt a jelenlegi tervezetben foglaltaknál egy kicsit rugalmasabban is célszerű lehet meghatározni, nyilván ez hosszabb előkészítő, elemző munkát igényelne. A Tanács véleménye szerint a mérlegelés nélküli, fix összegű bírság akár a jogellenes magatartás megváltási áráként is értelmezhető, amit nagyon jó lenne elkerülni. Semmilyen környezetvédelmi bírság nem válhat a környezetszennyezés, károsítás „megvásárlására” szolgáló eszközzé.
6. A Tanács a véleményét alapvetően környezetvédelmi szakmai szempontokra alapítva alakítja ki, de a nevezett tervezet kapcsán néhány jogszabályszerkesztési anomáliára is felhívja a figyelmet. A tervezet címében, de a normaszövegben is pontosításokra lehet szükség. A rendelet nem a bírságokat, hanem a bírságokra vonatkozó jogszabályokat módosítja. Célszerű lenne a „bírság ismétlése” fordulat helyett a bírság ismételt kiszabható szófordulatot használni. Az „emissziós intézkedési terv” fordulat bevezetése egyrészt teljesen felesleges, mivel intézkedési terv készítésére kötelezés már szerepel a szabályozásban (abba pedig ez is beletartozhat, a hatóság belátása szerint). Másfelől az emissziós kifejezés helyett pontosabb és szabatosabb lenne a „kibocsátáscsökkentési” kifejezés használata.
7. A Tanács megfontolásra javasolja annak vizsgálatát is, hogy a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet bírság megállapítására vonatkozó rendelkezései – mint ahogyan az a felszíni vizekkel kapcsolatban is történt -, nem igényelnek-e módosítást. A felszín alatti vizek a fokozódó igénybevétel és terhelés miatt megnövekedett hatásoknak vannak kitéve, ezért a szennyezéssel és károsítással szemben a szankciórendszer aktualizálásával is célszerű lehet fellépni.
8. A Tanács elvi élel ismételt jelzi, hogy a Kvt. 43. § (1) bekezdésében szereplő vizsgálati elemzés elkészítése jelentősen segíthetné a szabályozási célok elérését szolgáló komplex megközelítést és a konkrét normaszövegnek a szabályozni kívánt viszonyokhoz való kapcsolódását. Az előterjesztés(ek)hez használt hatásvizsgálati lap tartalma, illetőleg a jogszabály tervezetének indokolása és tartalmi összefoglalója nem éri el azt a mélységű elemzést, ami az új szabályozásnak a környezetvédelmi jog normarendszerébe épülését minden részében tartalmazza. A hatásvizsgálati lap még részletesebb kitöltés esetén sem tudja pótolni a vizsgálati elemzést.
9. Az előző pontban leírtakon túlmenően emlékeztetünk arra, hogy a Kvt. 44. § (2) bekezdése a Tanács véleményalkotására – főszabályként – 30 napos véleményezési határidőt biztosít, amelynek alapvető oka, hogy egy nagy létszámú testület sokoldalú és megalapozott véleménynyilvánítása az átlagosnál hosszabb időt igényel. A rövid véleményezési határidő nem teszi lehetővé a várható hatások szükséges mértékű vizsgálatát.

Budapest, 2025. március 12.

Országos Környezetvédelmi Tanács